

Aanvulling Gemerts Woordenboek

Al een geruime tijd geleden kreeg ik van Harry Slits een aantal aanvullingen en opmerkingen over het Gimmers in het GWB 2017, waarvoor mijn dank.

Opmerking: De lemmata 'aojtskèèje' en 'eraojt-nèèje' zijn opgenomen vanwege de door Harry aangeleverde extra imperfecta 'skeej eraojt' en 'neej eraojt' van het onoverg **aojtskèèje** en **eraojtnèèje**. Harry ontdekte ook een spelfout in het lemma **gaow** in het GWB 2027 waar in een voorbeeldzin *waôr* stond i.p.v. *waor*. Ook voor dit artikel wederom een woord van dank aan Harry voor zijn uiterst nauwkeurige, zeer tijdrovende correctie van dit artikel.

Gimmers – Nederlands ánhaole

ww **I.** overg (vormen, zie haole/ haale, h. ân-gehâld): **II.** onoverg : uithalen, uitwijken naar links met een voertuig voor het rechts afslaan (of andersom). *Ik moes iejt ánhaole vûr ik kôs afslon.*

aojtskèèje

ww onoverg (1^{skèèj}, 2/2m/3^{skèèjt/skajt}, 1m/3m^{skèèje}, 1/3^{skeej}, 2/2m^{skeejt/}, 1m/3m^{skeeje/ skèèjde/skajde} aojt, is aojtgeskeeje): ophouden, uitscheiden, eindigen. *Haj skeej 'r aojt.*

bliejve ¹

ww onoverg (1^{bliejf}, 2/2m^{bliet}, 3^{blie}, 1m/3m^{bliejve}, 1/3^{blif}, 2/2m^{bleeft/blift}, 1m/3m^{blívve}, is geblívve): blijven. *Erin bliejve:* eraan doodgaan, sterven. *Haj is 'r in geblívve.*

doen ¹

ww (1^{doew}, 2/2m^{doet}, 3^{duu}, 1/3^{dí(n)}, 2/2m^{dīt}, 1m/3m^{dīn}, h. gedon) **I.** overg ww: **14.** 't 'r goewd van doen: rijk genoeg zijn om uitgaven te doen. *Hullie doen 't 'r goewd van.*

dormí

voornaamw bw: daarmee. *Zaj wít veul, már dormí is nòg nie gezíd dè ze aald gelejk hé.*

eraojtnèèje

ww onoverg (1^{nèèj}, 2/2m/3^{nèèjt}, 1m/3m^{nèèje}, 1/3^{neej} nèèjde, 2/2m^{neejt/nèèjde}, 1m/3m^{neeje/nèèjde} 'raojt, is 'raojtgenèèjd): 'm smeren, vluchten, hard weglopen.

gaow

II. bw -er, -st: gauw. *Èn zo gaow as (zodra)'t hèrfst waor mí z'n alle de Hoewf in um ikkels èn buuj-kenùtjes te zuujke en kestánjes; dor mákte we dan 'ne rozzekrans van.*

graas

v ev/geen mv: garage. *Haj hí 'n nées haojs gekaocht èn zét 'r zèèlf 'n graas baj, òf haj lût 'r aèn baj zétte, dè weet ik nie krèk.*

kummelek

bn -er, -st: **4.** armoedig. *Wan kummelek beston!*

mögge

ww (1/3^{mög}, 2/2m^{möt}, 2/2m^{mödde?} (:mag jij/mogen jullie), 1m/3m^{mögge}, 1/3^{mög}, 2/2m^{maogt}, 1m/3m^{mönde}, h. gemögge): mogen. **I.** overg/onoverg **1.** mogen, vrijheid, verlof hebben om iets doen. [Opm: naast de vragende vorm *mög*, bv in *Mög ik dè éfkes?* hoort men soms de verkorte vormen *mö'k* en *mèu'k*].

nīrk

m ev/geen mv: **3.** speeksel dat zich in een blaas-instrument verzamelt.

plóffe

ww (-t, -te, h. geplóft): **1.** vallen met een dof geluid.

Haj plófte in 'ne stoewl, zo moej waar ie. **2.** bepalen wie hem moet zijn bij een spel met meerdere personen; drie personen leggen elk een hand met de rug naar boven op elkaar en bewegen die drie keer naar beneden onder de uitroep *aén, twaë drij, plóf*, en leggen bij *plóf* hun hand op hun bovenbeen met de handpalm naar boven of naar beneden; degene die afwijkt van de andere twee hoeft hem niet te zijn; de andere twee *plóffe* opnieuw met een vierde die mee wil spelen, enz. Als niemand afwijkt wordt opnieuw *geplóft*. Als er twee overblijven doet een derde buiten mededinging mee om te bepalen wie hem moet zijn.

weete

ww overg (¹weet, ^{2/2m/3}wít, ^{1m/3m}weete, ^{1/3}wis, ^{2/2m}weest, ^{1m/3m}wisse, h. geweete): weten. [Opm: naast de vragende vorm *weet*, bv in *Weet ik veul?* hoort men soms de verkorte vorm *Dè wee 'k nie krèk*].

wèèrm

bn wèrmer, wèrmst: warm. *Ze zitten 'r wèèrm baj: ze kannen 't hèndeg betaole*: ze zijn rijk, zitten er warm(pjes) bij.

witjes

bw van hoedanigheid: witjes, wit, bleek. *Wa kiekte tòch witjes, jónge*.

zégge

ww overg (¹zég, ^{2/2m}zéégt, ³zī, ^{1m/3m}zégge, ^{1/3}zīn, ^{2/2m}zīt, ^{1m/3m}zīn(ne), h. gezīd): zeggen. [Opm: naast de vragende vorm *zég* bv, in *Wa zég ik?* hoort men soms de verkorte vorm *Wa zéé 'k?*]. *Haj 's nie zo slim, wa zéé 'k, haj is zo stóm as 't áchteránd van 'n vèèrke!*

zén(g)²

koppelww (vormen, zie *zén(g)¹*): zijn. (Bij het bepalen wie hem moet zijn bij een spel): *Niezéns*: Ik ben hem niet! (Wie als laatste roept is de klos en moet hem zijn; vermoedelijk bij kinderspelen uit de vijftiger jaren).

zitte

ww onoverg (^{1/2/2m/3}zit, ^{1m/3m}zitte, ^{1/2/2m/3}zaot/zaat, ^{1m/3m}zaote, h. gezaète): **13.** *erán zitte*: zich (financieel) kunnen veroorloven. *Dè zit 'r baj óns nie an/ -már krèk án*: wij kunnen ons dat niet/ nauwelijks (financieel) veroorloven.

Nederlands – Gímbers

armoedig: kaal, *kaol*, kummelek

bepalen wie hem moet zijn (bij een spel):

plóffe, (zie *zén(g)²*)

bleek (ongezond): blaëk, kwèps, pips, wit, witjes
daarmee: dormī

doodgaan: (zie *afpikke*), (zie *bliejve¹*), *dooëdgon*, *doudgon*, *hímmele*, *kepötgon* (van dieren, mensen)

garage: graas

rijk genoeg zijn om uitgaven te doen: doen ('t 'r goewd van-)

rijk zijn: (zie *wèèrm*)

speeksel (in blaasinstrument): nīrk 3

uithalen (met een voertuig): áanhaole II

uitwijken (met een voertuig): áanhaole II

vallen (met een dof geluid): plóffe

veroorloven (zich financieel kunnen -): zitte (*erán-*)

zodra: (zie *gaow II*)